

NYUGAT
KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Ejeli telefon (nyon d.) 2-02

ELFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 150
Félévre 60
Negyedévre 32
Egy órára 11

IX évfolyam * 283. szám

1928 December 28 szombat

* 5689 év Tébét 15 *

Dr. Ramaseter Róbert
Budapest, Sztér 2. lte. 8.

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Dr. Fischer Tivadar kifejtette a kamarában a Zsidó Parlamenti Club programját

Kisebbségi deklarációk a felirati vitában

Bucuresti-Bukarest, december 28. Az Új Kelet tudja, hogy a kamara mai ülése a romániai zsidóság szempontjából történelmi jelentőségű volt, mert ez alkalommal jelentkezett először a román parlament előtti irónián a zsidó kisebbség, mint önállóan szervezett csoport. A Zsidó Parlamenti Klub nevében dr. Fischer Tivadar olvasta fel a felirati vitával kapcsolatos deklarációt, amelyben a Zsidó Parlamenti Klub kifejté rövid programját. Megnyugvással konstatálhatjuk, hogy

az öngyerteshangu és emelkedett szellemi deklarációt az egész kamara megkülönböztetett figyelemmel hallgatta végig és dr. Fischer Tivadar előadása közben többször szakított meg a képviselők feltörő tapsvihara.

Annál nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani ennek a barátságos fogadtatásnak, mert a Zsidó Parlamenti Klub deklarációja éppen azt a tényt hangsúlyozta ki a legnagyobb mértékben, hogy a romániai zsidóság mint önálló etnikai kisebbség kíván résztvenni az ország politikai életében s a Parlamenti Klub maga is teljesen birtokában van korlátlan akciószabadságának. Dr. Fischer Tivadar előadása után számos képviselő melegen üdvözölte, közülük a kamara két alelnöke dr. Hategan Emil és dr. Lazar Aurel.

A kamara mai üléséről alábbi tudósításunk számol be.

A kamara mai ülésen Popovici Mihály pénzügyminiszter beterveztett a helygillletek felemeléséről, az autómobil

adóról és a forgalmi adók módosításáról szóló törvényjavaslatokat, kérve azokra a sürgősség kimondását.

Madgearu ipar- és kereskedelemügyi miniszter benyújtotta a bányatörvény 127 és 17 szakaszának módosításáról szóló törvényjavaslatot és szintén a sürgősség kimondását indítványozta.

A napirend előtti felszólalások során Homoriceanu, Radulescu és Horia kérik a zsidó lakosság helyzetének sürgős javítását és a hunyadmegyei üzemek iránt az állam fokozottabb gondoskodását.

Ezután megkezdődött a felirati vita.

A felirati vita

Duca a liberális párt nevében deklarációt olvas fel, amelyben rámutat a liberális párt által 10 év alatt teljesített munkára. Hangsúlyozza, hogy a párt korábban szellemi állhatva a kormány iránt, ha az a konstruktív munka talaján fog állni. Hódolatát fejezi ki a hadsereg és a korona iránt, de kijelenti, hogy a felirati javaslat ellen szavaz, mert a kormány olyan jellegű gazdasági törvényeket akar hozni, amelyek az ország kárára lesznek.

A magyar párt nevében gróf Bethlen György olvas fel nyilatkozatot, amelyben kifejti, hogy a választások bebizonyították, hogy a magyar párt joggal beszélhet az egész magyarság nevében. A trónszékre adandó válaszfeliratot nem szavazza meg, mert ez a bizalom előlegzetesét jelentené a kormány iránt. A múltnak tapasztalatai azonban arra készítik, hogy a bizalmat csak a tettek után juttassa kifejezésre.

A Zsidó Parlamenti Club deklarációja

Tudni dr. Fischer Tivadar emelkedett szövege, aki a Zsidó Parlamenti Klub nevében a következő deklarációt olvassa fel:

Ünnepélyes pillanat ez a nagyromániai zsidó nép életében, amelynek ezuttal először adatott meg, hogy egy példás törvényességgel és szabadsággal lefolytatott választásokból kikerült képviselői útján szólhasson a parlamenti szövegéről a román nemzethez és az ország közvéleményéhez. Ezek a szabad választásokon a nagyromániai zsidó polgárok nagy többsége kifejezésre juttatta azt a politikai vezérével, hogy egy olyan néphez tartozik, amely évezredek óta megőrizte nemzeti létét, a jövőre nézve pedig ezt nemcsak megerősíteni, hanem tökéletesíteni is akarja, nemzeti ideáljainak megvalósításával, hogy ilyen formán a román állam lakosságának összességén belül külön nemzeti kisebbséget alkosson. Ez az akarat a leghatározottabb tisztasággal jutott kifejezésre abban a tényben, hogy a zsidóság az ország törvényhozó testületébe a maga képviselőiként azokat a férfiakat delegálta, akik a közéletben állandóan a zsidó nemzeti mozgalom vezetőiként működtek.

Ezen zsidó parlamenti tagok által al-

kottott csoport, amely a régi királyság zsidó vezetőségi személyiségeivel teljes egyetértésben jött létre, az egész ország zsidóságának parlamenti frakciójaként tekintendő. Mint a romániai zsidó nemzeti kisebbség parlamenti szervének, ennek a csoportnak ugyanolyan karaktere van, mint azon pártok parlamenteni frakcióinak, amelyek politikai téren az ország más népkisebbségeit egyesítik magukban. Ennek a jellegének megfelelően a zsidó parlamenti klub hivatása abban van, hogy a nagyromániai zsidó népkisebbség egyéni és kollektív jogainak érvényesítése és védelme érdekében harcoljon. A zsidó parlamenti klub programjának élére a nagyromániai zsidó nép alapvető politikai elvét irtuk, azt, i. e., hogy a román államesszme iránti megingathatatlan bizalom, a trón és a dinasztia iránti alattvalói hűség, valamint román hazánk iránti őszinte szeretet tekintetében a zsidó nép összeforrottának érzi magát a román nemzettel.

A román néphez való viszonyunk

A nagyromániai zsidó népkisebbség nemzeti érzelmeiben és aspirációiban egyetlen atom sincsen, amely miatt ellen-

tétbe kerülhetne a legfisztabb hazaszeretettel és az állampolgári kötelességek öntudatos és maradéktalan teljesítésének roszulatával. Ellenkezéleg, a zsidó népkisebbség arra törekszik, hogy a román állam keretén belül éljen és fejlőd-

Demokratikus kormányzati rendszert

A Zsidó Parlamenti Club legfőbb feladatának tekinti, hogy vállalva küzdjön a román parlament azon csoportjaival, amelyek azt a politikai hitvallást hirdetik, hogy az ország civilizációja és fejlődése és gazdasági fellendülése csak egy olyan demokratikus kormányzati rendszer által biztosítható, amely a szabadság, egyenlőség és testvériség elvein épül fel. Egy ilyen kormányzati rendszertől a Zsidó Parlamenti Club az összes polgári szabadságjogok teljes garantálását várja, különösen pedig a szabad vallásgyakorlat, a gondolat szabadság, a sajtószabadság ugyszintén a gyermekeknek a szülők által vállalt nyelven való nevelésének és iskoláztatásának szabadságát, valamint a gazdasági tevékenység teljes szabadságát várja. Egy ilyen rezsimtől a Zsidó Parlamenti Club az összes polgárok tényleges egyenlőségének megvalósítását, reméli a törvénynek és a kormányrendeleteknek az alkotmány szellemében való gyakorlati alkalmazásával. Reméli továbbá, hogy ez a rezsim hajthatatlanul küzdeni fog és erélyesen fog fellépni minden olyan mozgalommal szemben, amely a testvériség elve ellen irányul, de még inkább reméljük, hogy az antiszemita agitációkat gyökeresen ki fogja irtani Nagyrománia közéletéből.

A szabad vallásgyakorlat

Annak a ténynek tudatában, hogy a zsidó nép leglényesebb nemzeti értéke a vallásban és erkölcsi tradícióiban van, amelyek egyedül tették lehetővé számára, hogy nemzeti létét megőrizze, a Zsidó Parlamenti Club a legenergikusabban fentartja Nagyrománia zsidóságának összes olyan követeléseit, melyek a zsidó vallás előírásainak zavartalan és szabad gyakorlásával vannak összefüggésben. A Club olyan törvények és kormányintézkedések meghozataláért küzd, amelyek elősegítik a zsidó hitközségek egészséges fejlődését, valamint azért is, hogy a vallási előírások és hagyományok tiszteltben tartásából semmiféle anyagi vagy erkölcsi hátrány ne származzék a

A Zsidó Parlamenti Club mindaddig támogatja a kormányt, ameddig az hű marad programjához

A Zsidó Parlamenti Club nem mulasztja el hangsúlyozni, hogy a trónbeszedben bizonyos hiányosságokat észlelt, amelyek az ország zsidó lakosságát is érintik. Ezeknek a hiányosságoknak a megemlítése távolról sem tekinthető annak, mint ha a legkisebb kétségünk is volna a kormány elveinek őszintesége iránt, amikor ez a kormány egy olyan

jék olyan kollektivitásként, amely saját nemzeti mivoltát kultiválja ugyan, de olyan módon, amely nem zárja ki, hogy megismerje megértse és a legnagyobb mértékben értékelje a román nép szellemi és lelki hagyományait, sőt lehetővé teszi számára a román nemzet lelkéhez és szelleméhez való közeledést. Ebből az alkalomból külön tolmácsolnom kell a zsidó nép szívből jövő háláérzetét a román nemzet iránt, azért a tényért, hogy Nagyrománia összes eddigi kormányai szimpátiájukat fejezték ki és bizonyították be a palesztinai zsidó nemzeti otthon újjáépítésének nagy műve iránt, amelyhez ferőtlen támogatásukat adták.

zsidó polgároka.

Szabad iskolát

A Zsidó Parlamenti Club kötelességnek tekinti a romániai zsidó népkisebbség azon jogainak maradéktalan elismerését követelni, hogy nemzeti nyelvet és kultúrát zavartalanul művelhesse és hogy ebben az állam teljes erkölcsi és anyagi támogatását kapja meg. Ebben a tekintetben a Club az ország egyéb népkisebbségeinek járó elbánással teljesen azonos elbánást követel a zsidó népkisebbség részére.

A kereskedelem és ipar védelmében

Anélkül, hogy egy pillanatra is elfelejtene, hogy Románia elsősorban agrár-állam, a Zsidó Parlamenti Club aláhangsúlyozza a kereskedelem és a kisipar nagyfontosságú szerepét az ország gazdasági szervezésében. Ennek szem előtt tartásával és figyelembevételével azt a tényt, hogy Románia zsidóságának legnagyobb része éppen a különböző iparágakban és a kereskedelemben találja meg egzisztenciáját, a Zsidó Parlamenti Club a legnagyobb figyelmét fordítja a román nemzetgazdaság ezen tényezőinek érdekeire és állandóan meg fogja azokat védeni.

Se szeri, se száma azoknak a még vérző sebeknek, amelyeket az erőszak és a jogtalanságok fakasztottak az elmúlt tíz évben az ország zsidó polgárainak sorában. A Zsidó Parlamenti Club szüntelenül fel fogja tartani a kormány előtt ezeket a sebeket és követelni fogja azok orvoslását az elkövetett törvénytelen-gek helyrehozatalának megfelelő eszközök révén.

A Zsidó Parlamenti Club úgy hiszi, hogy a nemzeti parasztpártnak általában ismert programjában benne vannak saját programjának leglényesebb pontjai is, amelyeket a fentiekben szögezett le. Éppen ezért a Club támogatni fogja a kormányt, amennyiben az hű marad pártjának programjához.

A férfi vezetése alatt áll, akiről az egész világ elismeri, hogy a mai kor legkiválóbb államférfiainak egyike és akú első sorban a tökéletes elvűség és előkelő gondolkodásmód jellemző. Ez a férfi a mi kiváló miniszterelnökünk: Maniu Gyula. A zsidó parlamenti klub teljesen függetlenül és tökéletes cselekvési szabadsággal kezdi meg működését, de annak

SELECT-MOZGÓ

Premier!

Gösta Eckmann
(A halál táncosa" film felejthetetlen címszereplője) legújabb alkotása:

Becsületért
megrázó társadalmi dráma, a másik főszerepben:

LA JANA
világhírű táncosnő. (Monopol Thali.-film.)

URANIA-MOZGÓ

Premier!

Pick dáma
dráma, PUSKIN világhírű regénye nyomán, főszerepben a közkeveit

JENY JUGO

Monopol Filmcentrala.

a korlátlan bizalomnak a szellemében, amellyel a nemzeti parasztpárt kormányrajutását a romániai zsidó népkisebbség is üdvözölte. Újból hangsúlyozzuk, hogy a Club támogatni fogja a kormányt, szükség esetén objektív kritikával is, programjának megvalósításában.

Ezek a deklarációnak megtételével a Zsidó Parlamenti Club elfogadja a parlamenti többségnek a trónbeszédre adandó választási javaslatát.

A trónbeszéd, amellyel a parlament jelenlegi ülészakát megnyitották, a nemzeti parasztpárt programja tekintélyes részének megvalósítását jelenti be. A zsidó Parlamenti Club tagjai meglegedéssel fogadták a trónbeszédet. Az összes polgároknak az ország érdekében szükséges testvéri együttműködésének kihangsúlyozása különösen hatalmas visszhangra talált a Zsidó Parlamenti Club tagjainak lelkében, akik azon elhatározásuk kifejezésére érzik magukat indítottnak, hogy yszere erejük arányában hozzá fognak járulni a trónbeszédben érintett nagy problémák megoldásához.

A trónbeszéd hiányosságai

Dr. Fischer Tivadar hosszú óvációkkal fogadott beszéde után dr. Hans Otto Roth a nemzeti párt nevében konstatálja, hogy a trónbeszéd a nemzeti parasztpárt programját tartalmazza. Bizalmának ad kifejezés, a kormány iránt. Felhívja a figyelmet a rossz gazdasági és pénzügyi helyzetre és kéri a kölcsön és stabilizáció sürgős megvalósítását. Kéri a kisebbségi törvény olyan megalkotását, hogy abban a kisebbségek képviselői is résztvegyenek.

Cracovia ukrán, kéri a gyulafehérvári határozatok megvalósítását és elsősorban az ukránok iskoláztatási jogainak respektálását.

Hanes kormánypartí kifejté, hogy a kormány működésének elsősorban a polgári nevelés reformjára kell kihatnia.

Elők az ülést berekeszti. Holnap délelőtt újabb ülést tart akamara, amelyen a költségvetést fogják tárgyalni, délután ismét a trónbeszéd, este pedig a költségvetés kerül sorra.

Impressziók adószedés közben

Irla: Dr. Weissburg Chaim

(Első közlemény)

A mi mozgalmunk történetében már szinte törvénnyé vált, hogy meglehetősen rövid időközökben extrém optimisztikus hangulatot ugyanolyan extrém pesszimizmus hangulat váltson fel. Keleti fajta vagyunk, a keleti fajta vérmérsékletével és úgy látszik, hajlamunk van az extrémításokra. Ha az ember higgadtan mérlegeli, hogy milyen óriási feladatra vállalkoztunk, hogy tulajdonképpen a világtörténelemben is példánélkül álló eset, hogy kétezer év után az állami és népi élet megszűnésének összeálljon egy, az egész földetke felületén a lehető legintenzívebben szétosztott embercsoport és újra megteremtse azt, ami kétezer év óta már nincsen, amikor annak a régi „van”-nak csak az emlékei vannak meg, — akkor igazán minden okunk megvan a legextrémebb pesszimizmusra. Csak hogy ezek az emlékek, dacára a döbbenetes hosszú időnek, mégis csak nagyon erősen élnek bennünk és ami talán a mai mentalitás mellett fontosabb: ennek az embercsoportnak materiális szükségessége ezeknek a lehetőségeknek a keresztülvitele, és ezért vállalkoztunk rá. A „vállalkoztunk” ige személye talán rosszul van használva. Többesszám első személyt akkor használhatnánk, ha a „mi” alatt ennek az egész embercso-

portnak mind a tizenhatmillióját értelnénk. A dolog azonban nem így áll és nem így állott soha, semmiféle más embercsoportnál sem. Népeknek mindig és mindenütt szükségük volt kivételes egyéniségekre, akik világosan meg tudták érezni, meg tudták látni a nép ösztönös szükségletét és annak határozott formát tudtak adni. Így van ez a mi esetünkben is, csak hogy egy kissé nehezebb változatban. Más népek kompartimegekben laknak együtt, mi nem. Más népeknek meg vannak a maguk szervei, melyek útján ezek a kivételes emberek a határozott formába öntött ösztönös népi szükségletét, ha kell, erőszakos úton is, ki tudják elégíteni, meg tudják valósítani, nekünk nem. Más népeknek többnyire megvan már minden ami nincs meg, az többnyire bizonyos részletszükséglet. Nekünk nincs semmink. Nekünk előről kell kezdeni mindent.

Természetes tehát, érthető tehát, a világ legmagától értetődőbb valamije tehát, ha faji vérmérsékletünket számításba sem véve, egyik extrémítást a másik váltja fel. Herzl felléptekor még azt hittük, hogy csak egyetlenegy papirosnak, a Charter-nek a megszerzése szükséges és egy rövid pár év lejárgása alatt megteremtjük a zsidó álla-

mot, a maga teljes kifejtettségében. Jött azonban a kijózanodás. Ki nem emlékszik a kétségbeesett Uganda-tervre és a cionista szervezet ziláltságára a Herzl halála és a X. kongresszus között lefolyt időszakban? Aztán jött a világháború. El is múlt. És egyszerre, majdnem minden átmenet nélkül egy új Európával, egy új emberiséggel találunk magunkat szemközt. Ez az új Európa, ez az új emberiség nagy dolgot cselekedett velünk is. Nagy dolgot, amelyre azóta várunk, amióta Jeruzsálemi bevétel után az első rablánera fűzött zseléta római gályára tette a lábát. Ez az új Európa, ez az új emberiség elismerte a mi történelmi jogunkat a régi Zsidóországra és megadta nekünk a módot, hogy újra felépítsük a zsidó államot, sorrendben immár a harmadikat.

Kétezer hosszú esztendeje várunk erre az igazságtételre. Kétezer hosszú esztendőn át nem volt nap, melyen népünk majdnem minden fia ne várt volna erre az igazságtételre s így nem csoda, ha a pesszimizmus rövid, kétségbeesett éveit a legszélsőségesebb, lehetetlenségeket nem ismerő optimizmus napjai váltották föl. Felejthetetlen emléke minden cionistának a háború után először összeült cionista konferencia, az 1920-iki londoni „Jahreskonferenz”. Az emberek örömmámorban usztak. Meg voltak itasulva a boldogságtól. Vajahogy úgy gondoltuk akkor, hogy csak erre a jelre várt a zsidó nép s hogy a jel megadott, egy emberként fog felállni az egész ősi faj a maga nagy tömegeiben, Newyorktól Európán, Ázsián és Ausztrálián keresztül San-Franciskóig. Pénzügyi szakembereink egy hévenyészott számítást csináltak és megállapították, hogy mindössze 25 millió, írva és mondvá 25 millió fontra van szükségünk, mely ha öt év alatt összegyűlmódunkban lesz a leendő zsidó államnak szilárd bázist rakni Erec Jisraeleben. Tizenhatmillió zsidó és 25 millió font! Ki gondolt volna akkor arra, hogy ez egy keresztülvihetetlen valami? A konferencia világoság deliriumban határozta el a Keren Hajeszódna, az államépítési alapnak az életrehívását.

Azután ezzel a határozattal a kezünkben és kezünkben a világegyetem legfőbb fórumának, a Népszövetségnek a határozatával, elindultunk a zsidó néphez. És kétségbeesve jöttünk rá egy nagy dologra, amire lidércnyomásos lázálmainkban sem mertünk volna azelőtt gondolni. Mi azt hittük azelőtt, hogy csak a többi népekkel kell megértetnünk, elfogadtatnunk a dolgot. Ez sikerült is nekünk, szinte váratlanul könnyű módon. Arra, hogy elsősorban saját népünkkel kellene megértetnünk, elfogadtatnunk a dolgot, azelőtt nem igen gondoltunk.

És ez volt a cionista mozgalom legkeserveesebb megélése.

Túl hosszú ideig voltunk rabszolgák. Tulságos mértékben mentünk tönkre testileg, lelkiileg egy évezredekig tartó borzalmas korszakban. És rá kellett jönnünk arra, hogy az államépítő munkánál egy összehasonlíthatatlanul sokkal nehezebb feladat is vár egyuttal ránk: a nemzetépítő munka.

És mi vállaltuk mind a kettőt. Mert vállalnunk kellett. Nem lehetett másképp. És most it vagyunk a munka közepén. Nyolc év óta folyik ez a munka. És ezalatt a nyolc év alatt már a fe-

Autó Fűtés
Önműködő autópumpa
megtölti gummiját egy pillanat alatt minden erőforrás nélkül.

Nem kell légpumpa többé!
Kerékpároknak és kisautóknak 2000.
Minden más méretű autókak 2500.

Képviselek kerestettek! Vizonteladókak nagy árengedmény. — Vezérképviselet!

Cserő Bela Arad, Gr. Alexandrescu 16.

tebb kifejtettek alapján is extrém optimista és extrém pesszimizista hangulatok váltják egymást. Volt egy korszak, ezalatt a pár év alatt Palesztinában. Három évig tartott. Krízis volt odalent, nagy krízis. A munka megbénult. Alapjában véve nagy dolog nem volt ez. Krízisek mindenütt előfordulnak s különösen el lehet mondani, hogy a háború befejezése óta egy többé-kevésbé általános krízis tartja hatalmában az egész világot. Krízisek sohasem állandósulnak. A kríziseknek ajatulajdonságuk, hogy mindig átvonulóban vannak és ezért végső kétségbeesést sehol és sohasem szoktak előidézni.

Nálunk azonban másképp volt. A mi tönkrement népünk, mely még csak uton van a nemzeté alakulás felé, ez a hároméves palesztinai krízist, azt a jelentéktelen tény, hogy 8000 munkanélküli volt az országban, ahelyett, hogy intő példának tekintette volna fokozottabb kötelességteljesítésre, inkább hajlandó volt a korszakos munka csődjének tekinteni. Ma, amikor már a krízis elmúlt, mi, akik lent élünk az országban, bátran elmondhatjuk, hogy nem is az a gazdasági krízis volt borzalmas, melynek terhe alatt a fiatal ország három évig nyögött, hanem az a katasztrófális pesszimizmus, mely a krízis nyomában minden alap nélkül az egész világ zsidóságát, sőt nagymértékben a cionista tábor is hatalmába kerítette.

Az elmúlt nyolc év egy nagy dologra tanított meg bennünket. Bennünket, akikről az egész világ azt hiszi, hogy a legrealisabb nép vagyunk, megtanított tényleg realisan gondolkodni. Megtanultuk azt, hogy aminek romlása kétezer éven át állandóan tartott, nem hozható helyre öt s nem hozható helyre ötven év alatt. Azelőtt frázis volt, amikor azt mondtuk, hogy óriási feladatot vállaltunk magunkra. Ma tudjuk, hogy a feladat tényleg óriási. Azelőtt azt hittük, hogy csak egy adandó jelre van szükség és a zsidó nép maga fog hozzájárni. Ma tudjuk, hogy nekünk kell elmennünk minden zsidóhoz, külön-külön, házról-házra. Ezt a külön-külön, házról-házra való járást úgy értjük, ahogy mondjuk. Akkor lesz állam a zsidó állam, akkor lesz nemzet, a többiekkel egyenrangú és megbecsült nemzet ez a szétszórt embercsoport, amikor majd az idők folyamán elmondhatjuk nyugodtan, realis tények alapján, hogy ennek a tizenhatmillió népek minden egyes fia megérti a dolgot, magáévá teszi a dolgot és ádozatot, igen, ádozatot, erejéhez képest, sőt erején felül ad ehhez a nagy műhöz, melynek legfeljebb egy pár nemzedéken belül be kell fejlődnie, ha azt akarjuk, hogy egyáltalán mű legyen belőle.

Berlin, decem
iroda tudósítja
a király állapot
kiadott orvosi
légitőnek mutat
mint az utóbbi
téseik. A király
idegenkedett a

**Litvin
szovi**

Berlin, decem
Zeitung párisi
szerint a váltóh
tőzlatott Litvin
öccse a kihallga
gálóbírónak me
át, amelyben s
vannak a szovje
gokban kifejté
Eszerint a szovje
sitások után per
kedelmi képvisel

Mer

Dr. Fischer

(Bucuresti-Buk
Uj Kelet tudósító
zsei kamarai kép
kereste Vlad Au
hogy a Zsidó Pa
interveniáljon ná
lekezett államseg
költségvetés ugye
lejt irányzott elő
számára, annyit,
a tavalyi költség
összeg azonban r
githeti ki a zsidó
nincsen arányban
nyújtott államseg
Vlad kultuszmi
Fischer Józseinek

Po

(Bucuresti-Buk
parlament költség
dél előtt 10 órakor
melyen Popovici
ter nagy expozé
ügyi helyzetéről.
kormány sem vo
dotta — olyan s
venai, mint a je
párti kormány.
stabilizáció megv
legelengedhetlen
egyensúlyozott ál
lyet bármilyen á
kell teremtenünk.

A stabilizációt
lett volna meg
atmoszféra sokk

Gyomor-, bél-,
metégségek le

MAGYAR SZÍNHÁZ

Évek óta a legnagyobb operette siker az:

Utolsó Verebély lány

Première: Ma este.

Kellemes meglepetésben lesz részük azoknak, akik a Magánalkalmazottak Szilveszteri uajdonosa résztvesz az ingyen malacsorsoláson. Hely: Szrada Gogalniceanu (volt Farkas-ucca) 7. szám alatt földszint. Kezdeté este fél 10 órakor.

Ismét kedvezőtlenre fordult az angol király állapota

Berlin, december 28. A Wolff távirati iroda tudósítója jelent Londonból, hogy a király állapotáról a késő esti órákban kiadott orvosi jelentés nem olyan kielégítőnek mutatja az uralkodó állapotát, mint az utóbbi napokban kiadott jelentések. A király a tegnapi nap folyamán idegenkedett a táplálékfelvételtől és

erőbeli állapotában is némi hanyatlás állott be.

A Times közlése szerint tegnap este az orvosok a megtartott konzilium után ismét fényterápiai kezelésbe fogtak.

London, december 28. A király állapotában beállott visszaesés komoly, de

tulzott aggodalomra nem ad okot. Tegnap a késő esti órákban az orvosok újabb bakteriológiai vizsgálat alá vették az uralkodót s mára több kiváló specialista bevonásával újabb általános vizsgálatot és utána konziliumot tartanak a beteg felett.

Litvinov szélhámos öccse leleplezi a szovjetnek az egész világra kiterjedő váltóhamisítási akcióit

Berlin, december 28. A Vossische Zeitung párisi tudósítójának közlése szerint a váltóhamisítások miatt letartoztatott Litvinov, az orosz népbiztos öccse a kihallgatásával megbízott vizsgálóbíróknak memorandumot nyújtott át, amelyben szenzációs leleplezések vannak a szovjetnek a külföldi országokban kifejtett propagandája ellen. Eszerint a szovjet évek óta váltóhamisítások útján pénzelt a külföldi kereskedelmi képviselőit s az utóbbi idő-

ben alapított kereskedelmi képviselőinek nagyrészt csak azért állította fel, hogy ezeket az üzelmeket a polgári országokban minél szélesebb körben továbbfejleszthesse.

A letartoztatott Litvinov szerint egy-izben a népbiztos utasítására 8 millió frankos váltóhamisítást követett el, mely összeget teljes egészében a marokói és algéri bolsevista propaganda céljaira használták fel. A letartoztatott Litvinov a memorandumban utalt azokra

a belső harcokra is, amelyek bátyja és Csicserin népbiztos, valamint a hírhedt GRU között fennállottak és bátyja csak úgy tudta pozícióját a nagy ellenfelekkel szemben megszilárdítani, ha külföldi bolsevista sikereket jegyezhet fel. Litvinov a memorandumban több titkos szovjetügynökség címét is megjelölte, amelyek csaknem kizárólag demoralizáló célzatu váltóhamisítások véghezvitelére nyertek megbízást.

Mennyi államsegélyt fog kapni a zsidó felekezet 1929-ben

Dr. Fischer József képviselő intervenciója Vlad Aurél kultuszminiszternél

(Bucuresti-Bukarest, december 28. Az Uj Kelet tudósítója.) Dr. Fischer József kamarai képviselő ma délelőtt felkereste Vlad Aurél kultuszminisztert, hogy a Zsidó Parlamenti klub nevében interveniáljon nála a romániai zsidó felekezet államsegélye ügyében. Az új költségvetés ugyanis mindössze tízmillió lejt iránzott elő a zsidó hitközségek számára, annyit, amennyit a liberálisok a tavalyi költségvetésbe felvettek, mely összeg azonban megközelítőleg sem elégheti ki a zsidó felekezet igényeit, és nincsen arányban a többi felekezeteknek nyújtott államsegéllyel.

Vlad kultuszminiszter kijelentette dr. Fischer Józsefnek, hogy miként a költ-

ségvetés számos más tétele, ez is csupán örökségként maradt reá, amelyen megfelelő alap hiányában momentán nem áll módjában változtatni. Reméli, azonban, hogy

még a mostani költségvetési év folyamán a tárcájának nyújtandó rendkívüli hitelekkel felemelheti majd a zsidó felekezet államsegélyét. Kijelentette továbbá Vlad kultuszminiszter, hogy a kormány eltökélt szándéka, hogy

a zsidó felekezetet ugyanolyan arányban fogja államsegélyben részesíteni, mint a többi felekezeteket.

Ezen intervenció során derült ki, hogy a liberális kormány a zsidó felekezeti

számára megszavazott tízmillió lejből csak hétmilliót fizetett ki, a többi hárommilliót azonban visszatartotta állítólag azért, mert Fildermanu azt kérte, hogy a három millió szétosztását öreá bizza a kormány, amihez azonban Bratjanu Vintila nem akart hozzájárulni.

Vlad kultuszminiszter végül kijelentette, hogy nagyarányú elfoglaltsága miatt nem volt még alkalma behatóan tanulmányozni a romániai zsidóság felekezeti problémáit, de rövidesen módját ejti ennek és akkor igyekezni fog a zsidó felekezet összes jogos kívánságait igazságos szellemben teljesíteni.

Popovici Mihály nagy expozéja a pénzügyi bizottság ülésén

A pénzügyminiszter megindokolja a költségvetést

(Bucuresti-Bukarest, december 28. A Parlament költségvetési bizottsága ma délelőtt 10 órakor tartotta első ülését, a melyen Popovici Mihály pénzügyminiszter nagy expozét mondott az ország pénzügyi helyzetéről. Egyetlen háboru utáni kormány sem volt kénytelen — mondotta — olyan súlyos örökséget átvenni, mint a jelenlegi nemzeti parasztpárti kormány. A külföldi kölcsön és a stabilizáció megvalósításának legelső és legelengedhetetlenebb előfeltétele egy kiegyensúlyozott állami költségvetés, amelyet bármilyen áldozatok révén is meg kell teremtenünk.

A stabilizációt ezelőtt hét évvel kellett volna megvalósítani, amikor az atmoszféra sokkal kedvezőbb volt.

A pénzügyminiszter ezután bejelentette, hogy a 75 millió arany márkás német kölcsönt a kormány a Banca Nationalának adta át, amely ha szükségesnek látja

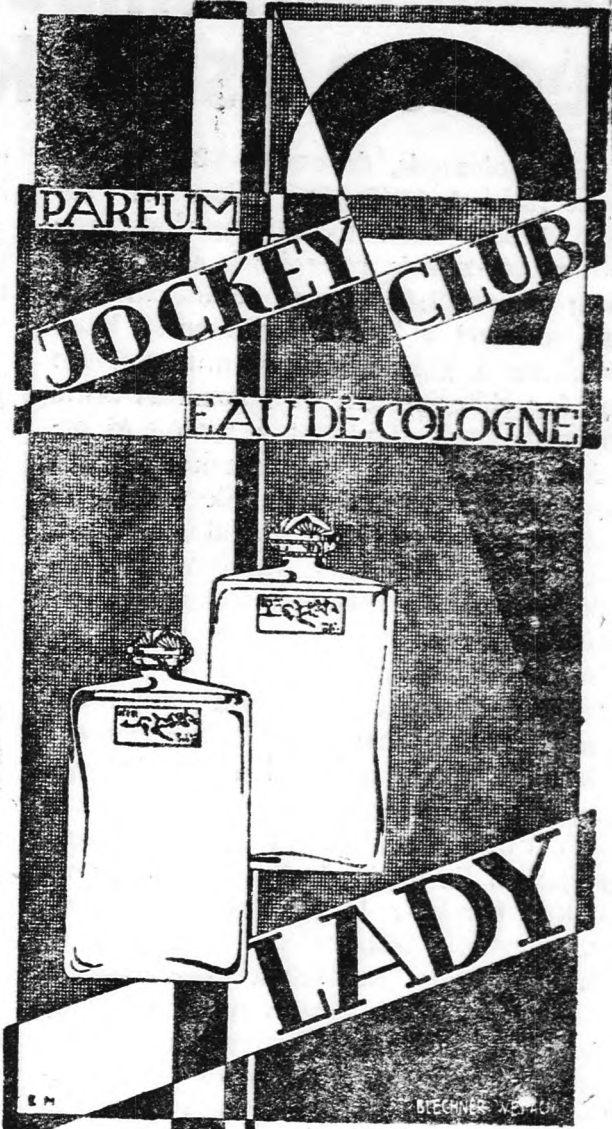
emelni fogja a bankjegyforgalmat. Ha várakozásaink ellenére a költségvetési deficitből ebben az évben valami fedezetten maradna, úgy azt a külföldi kölcsönből fogjuk pótolni.

Kénytelenek voltunk a hadügyi-minisztérium költségvetését 100 millióval emelni és így újabb terheket róni az országra.

— A szén adóját felemeltük egy száza lékről három százalékra, míg a petróleumadót kétfeléről három százalékra. Ezál-

tal ugyancsak százmillió többlet bevételhez jutunk.

Hisszük azonban, hogy ezen átmeneti jellegű intézkedések után normalizálódni fog országunk pénzügyi helyzete. A bélyegtvörvény módosítása, illetőleg a taxáknak 20 százalékkal való emelése ró

vén egy 900 millió lejes többlet bevételre számítunk. Az automobiladó bevezetése 150 millió lejes bevételt jelent és az állami jövedelmek jelentős szaporodását fogja eredményezni az is, hogy

a professzionális adókat szigorúbban fogjuk ellenőrizni.

Ezen rendszabályok segítségével a pénzügyminiszter reméli, hogy sikerülki fog a költségvetés deficitjét eliminálni. Popovici végül arra kérte a bizottság tagjait, hogy a költségvetési tétel részletes összeállításánál ne térjenek el azoktól a szempontoktól, amelyeket az állam magasabb érdekei megkövetelnek.

Ezután Victor Slavescu, liberális, szólalt fel. Kijelentette, hogy a liberális párt tudatában van annak, hogy ezt a költségvetést nem lehet késleltetni és ezért most áll a részletes kritikától, de fentartja magának a jogot, hogy az általános vita során pártja nevében meglegye megjegyzéseit a költségvetéshez.

Dr. Pistiner a szocialista párt nevében kifogásolta a bélyegilletékek emelését és azt fölöttébb antidemokratikusnak tartja. Különböző kifogásokat emel a költségvetés egyes tétele ellen.

Cezar Sineanu és Vasile Lapadatu nemzeti parasztpárti képviselők a költségvetés mellett szólalnak fel, amely után az elnöklő Camaracescu bezárja a vitát.

Iskolák, intézetek és köztisztviselők karácsonyi és újévi bevásárlásnál rendkívüli engedményben részesülnek a

Népáruházban

Calea Regele Ferdinand 33.

Ugyanott ócska férfinget selyem előingre becsérlenek 95 lei ráfizetés mellett.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

- 1 pár tartós téli angol harisnya Lei 15.—
- 1 pár tartós téli sportharisnya " 65.—
- 1 pár tiszta gyapjú női harisnya " 135.—
- 1 pár Adesgo selyemharisnya " 189.—
- 1 pár női meleg kesztyű " 48.—
- 1 darab női reformnadrág egész jó minőség " 85.—
- 1 darab női reformnadrág egész meleg " 155.—
- Gyermek mackónadrág Lei 260.— és feljebb.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

Minden újévi vásárt felülmúló occasio a

HELIOS

cégnél Cluj, Főter 7.

Sok fel nem sorolt téli árú, női és férfi, valamint gyermek kötött árú mélyen leszállított árakkal lesznek kiárusítva.

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légző-megbetegségek legjobb orvossága a

SZTOJKAI-ásványvíz

Kitünő borviz. Cluj főterakat: Bognár és Szántó Rt.

Memorandumban tárják fel a kolozsvári hitközségek a zsidó középiskolai diákok sérelmeit

(Cluj-Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tud.) A különböző kolozsvári román liceumokban tanulmányokat folytató zsidó diákok a sérelmek egész sorát panaszolják el egy memorandumban, amelyet a Zsidó Parlamenti Klub rövidesen a közoktatásügyi minisztériumhoz fog előterjeszteni. A kolozsvári zsidó középiskolások sérelmeit a neológ és ortodox hitközségek iskolászekei közös megbeszélés alapján foglalták össze és különösképen az ellen foglalnak állást, hogy a zsidó gyerekek vallásérköcsi nevelését a román állami iskolákban teljesen elhanyagolják.

A memorandum szerint a kolozsvári zsidóság nagy áldozatok árán megfelelő tanárokat, papí képeztetéssel rendelkező tanárokat alkalmaz abból a célból, hogy a kolozsvári középiskolák zsidó tanulói a zsidó vallás tanáiban kellő kiképzést nyerjenek. Ez a fáradozás azonban az illetékes tényező, lévs törvénytárgyazata folytán hiábavalónak bizonyult, mert az iskolai hatóságok nagyrésze a zsidó vallás tanítását nem hajlandó figyelembevenni. Több kolozsvári középiskolában a vallásból nyert osztályzatokat sem a trimesztrális értékelésbe, sem pedig az évvégi bizonyítványokba nem vették be.

Ez a körülmény természetesen rendkívül rossz hatást tesz a zsidó tanulói körében. Miután a bizonyítványokban a vallás tanítását amugysem szerepel a diákok sokkal kevesebbnek gondolják, hogy abszolút ne vegyenek részt a vallásórán, amelyek így nem is tartatják meg és a hitköztató tanárok nem tehetnek eléget kötelességeiket. A zsidó ifjúságnak ezt a demoralizálását egyedül csak az az indolencia okozza, amellyel az iskolai hatóságok a zsidó diákok hitköztatását kezelik, ami eltekintve attól, hogy mélyen sérti a valóság érzelmű zsidóság önértéket, rendkívül károsan befolyásolja az évvégi médianak megalkotását.

A kolozsvári hitközségek iskolászekei a múltban is már mindent megtettek arra, hogy a zsidó vallásérköcsi oktatást végre rendes tárgyként kezeljék a középiskolákban. A fáradozások azonban sosem vezettek sikerre, mert az iskolászekek még azt sem érthették el az illetékes iskolai hatóságoknál, hogy a hitköztatók a zsidó tanulók teljes listáját megkapják az iskolák igazgatóitól. Ez a helyzet áll fenn a Gheorghe Baritiu és a Seminarul Pedagogic Universitar középiskolákban és hiába próbálták mindent elkövetni a zsidó szülők, a két liceum igazgatósága mereven elzárkózott a zsidó diákok követeléseinek teljesítése elől.

Ezeknek alapján az iskolászekek igazgatóságai dr. Fischer József és dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselők útján juttatják el a közoktatásügyi minisztériumhoz memorandumukat, amely három pontban foglalja össze a zsidó szülők sérelmeit:

a) Hassanak oda az iskolák igazgatóságai, hogy szigorú fegyelmi következményekkel terhelve a zsidó diákok kötelezően látogassák a vallás tanórákat;

b) A vallás tanárok által az igazgatóságokhoz juttatott osztályzatok az értékelésbe és végbizonyítványokba bevezetést nyerjenek;

c) Az iskolák igazgatóságai boicsássák a zsidó hitköztatók rendelkezésére az iskolákba beiratkozott zsidó diákok névsorát.

Ezeket a pontokat kivül meg számos sérelem éri a zsidó iskolákat és az állami iskolákban tanuló zsidó diákokat. Még Anghelescu minisztersége idejében engedélyt adtak arra a zsidó elemi iskolák, hogy a karácsonyi vakációt a szorosan vett ünnepekre limitálják azáltal az indoklással, hogy a zsidó diákoknak a zsidóság vallási és nemzeti ünnepeit is meg kell ünnökök, miéntis a karácsonyi vakációval együtt rendkívül megnő a szünnapok száma és ez károsan befolyásolja a tanulmányok folytonosságát. A hitközségek iskolászekei ebben a kérdésben is közben fognak járni a fölillesztettség érdekében, hogy ez a sérelem is orvosoltassék.

Január 13-án San-Remoban folytatják az optánspörre vonatkozó tárgyalásokat

Budapest, december 28. Szerényi József az optánsper közvetlen tárgyalására teljhatalommal kiküldött megbízott, aki hetekkel ezelőtt betegen utazott ki Abbáziába a meginduló tárgyalásokra, nem tudott még ezigor kilábalni betegségéből s ma ugyancsak betegen tért vissza Budapestre. Szerényi Az Est c. napilap munkatársával megérkezésekor beszélgetést folytatott s ennek során kijelentette, hogy az újévben a tárgyalások január tíz-harmadikán San-Remoban folytatódnak.

Szerényi hangoztatta azt a reményét, hogy a közvetlen tárgyalásoknak sikeres lesz. Abbáziai tartózkodásának idejéből sajnos legtöbb napot ágyban kellett töltenie, de az utóbbi napokban sem mult el nap anélkül, hogy Langa Rascanu, a román kormány teljhatalmu megbízottja fel ne kereste volna lakásán s e találkozások során is folytatták megbeszéléseiket. Szerényi közölte, hogy a bukaresti kormány is őszintén akarja

az optánsper likvidálását, amit Mironescu külügyminiszter a delegációhoz intézett táviratában is kifejezésre juttatott, amidőn kormány névében őhaját fejezte ki a sikeres végső lebonyolításához.

az optánsper likvidálását, amit Mironescu külügyminiszter a delegációhoz intézett táviratában is kifejezésre juttatott, amidőn kormány névében őhaját fejezte ki a sikeres végső lebonyolításához.

Riujuultak az ellenségeskedések Bolivia és Paraguay között

London, december 28. Newyorki távirat közli, hogy az amerikai külügyi hivatalhoz Paraguay kormánya újabb jegyzéket intézett, melyben felhívja a figyelmét arra, hogy Bolivia tizenkét mértőföldes mélységben újra előretolta csapatait a vitás zónában s ezzel ismét összecsapások jenyegtetik a két ország közötti határvidéket. A paraguayiak a bolíviai

újabb előnyomulás alkalmával teljesen passzívan viselkedtek, mert utasításul volt erre kormányuktól. A kormány mindamellett felhívja az amerikai közvélemény figyelmét Bolivia önkényes akciójára s az esetleges bekövetkező dolért teljesen ráhárítja a felelősséget. Bolivia ez újabb hadi ténye megnevezhető a közvetítő tárgyalások sikerét.

Indiába menekítették a kabuli diplomáciai testület hölgytagjait

London, december 28. Kalkuttai távirat közlése szerint az angol-indiai repülőgépek négy ízben megismételt repülőutjukon Kabultól, az afgán fővárosból elmenekítették Indiába az európai követségek egész hölgytagjait és a kövelek családtagjait. A diplomáciai irattárak biztonságba helyezése még nem történt meg,

mert, mert fontosabb volt a személyek megmentése. Az angol-indiai repülőszolgálat vállalta a feladatot is, de ennél most már aligha tud hamarosan megjelenni, mert a beállott rendkívül hideg időjárás és a nagy havazások e munkában egyelőre megakadályozzák.

Szombaton d. u. fél 4-kor és fél 6-kor valamint vasárnap d. e. 11-kor:

Koldus és királyfi

a Magyar Színházban.

E gyönyörű tanulságos történetet Mark Twain írta, a filmet Korda Sándor rendezte és a kettős főszerepet Lubinsky Tibor játssza.

Aranyérben szenvedők próbálják meg az ártalmatlan és megbízható torpedó alakú

ANORRHAL-t

ANORRHAL torpedó! Ezt jegyezzék fel az aranyérben szenvedők. Gyógyszertárakban kapható.

Rom. szabad. No. 13186. sz.

VEZUV

Szabadalom bejelentve minden államban.

Várakozáson felüli megépítést nyújt mindenki számára a hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika legújabb vívmányai: 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vashályhához alkalmazható! Olcsó, mert a tüzelőanyag megtakarításán a készülék ára 14 nap alatt megtérül.

Gyártja: **Veiszberger Timisoara.**

Cluj-i képviselője: **Makkay si Burkhardt** vaskereskedők.

Arany-, ezüstbevéltás!

Legelőcsbb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, menorák és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerésznél

Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.

Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

Fütsön Fischer éle ával

Telefon 1300

Repülőhídon túl.

Nagy kiárusítás!!

A legújabb női kabátok és szörmebundák minden elfogadható árban kiárusítottak a

Diamantstein Lázár

konfekció árnházában Cluj, Reg. Ferdinand 25. (Főpostáva) szemben.)

Szörmebundák	5000 leitől
Női modell kabátok	2000 "
Leányka kabátok	1200 "

Kiárusítás! Kiárusítás!

HI

Az Uj Kelet az eg zsidóság nap Főszerkesztő: Dr. Felelős szerkesztő az Uj Kelet cikk forrás megje

Erdély a kolozsvári

Néhány nappal számolt be az U kolozsvári zsidó menzája rendkiv zetében a zsidó k segítségért. Cikk kelteett országze madtak emberba zsidó emberek, a zsidó egyetemj számukra biztos napi kenyeret és elhelyezkedni tud lozsvári keresked Dénes, a Katz é lépett akcióba a pár nap alatt a és cégeknél néha össze a menza s aki a menza körü eddig is nagy ére gának a zsidó dia leti összeköttetést vállalatoktól a gyűjtötte össze: Rt. 2000 ej, Marm Hermanstädter A. G. 1000 lej, Melissa 300, Aquill

A gyűjtés élén lozsvári zsidó me tanan mentora, a mesvári ügyvéd a galommal eddig r tőt ebben az év Rosenthal érdeme számolt az Uj Ke laadó az a buzg szorgalmas zsidó zsidó menza ügyé

Cikkünk hatásá tőakciók indultak, vettkező adomán zsidó menza célj dr. Elekes 200, Kl us Lajosné 200, Biesenfeld Heisi 2 Scherz, dr. Pauk dr. Ton Béla, Se Jenő, Rachmut I. bacher Andor 10 Schaffer N. 60— feldné, dr. Breche Horovitz P., Bre József és Weinbe fel járultak hozzá sen 2820 lej. Esze szesen 87.820 lej zsidó menza célj a jövőben az érde Ezt bizonyítja az Nőegyletet felfigy szavára és jöteke retében akarnak akcióhoz. Eddig nádi, balázsfalvi egyletek, illetleg tatkozta hajlandó lyek rendezésével Az akció további részletesen fogja sókat és nyugtáz szegeket.

— A kolozsvári dési tárgyalások a világhírű angol

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Erdély zsidósága a kolozsvári zsidó menzáért

Néhány nappal ezelőtt hosszú cikkben számolt be az Uj Kelet arról, hogy a kolozsvári zsidó egyetemi hallgatók menzája rendkívül súlyos anyagi helyzetben a zsidó közvéleményhez fordult segítségért. Cikkünk élénk visszhangot keltett országszerte és mindenütt támadtak emberbaráti érzelmektől fűtött zsidó emberek, akik kezükbe vették a zsidó egyetemi hallgatók sorsát, hogy számukra biztos megélhetést, a mindennapi kenyeret és a Kolozsváron való elhelyezkedni tudást biztosítsák. A kolozsvári kereskedők közül elsőnek Katz Dénes, a Katz és Bernát cég belfeljárója lépett akcióba a menza érdekében. És pár nap alatt a kolozsvári bankoknál és cégeknek néhány ezer lejt gyűjtött össze a menza számára. Katz Dénes, aki a menza körüli fáradozásaiért már eddig is nagy érdemeket szerzett magának a zsidó diákság előtt, a vele üzleti összeköttetésben lévő bankok és vállalatoktól a következő összegeket gyűjtötte össze: Mezőgazdasági Bank Rt. 2000 lej, Marmorosch Blank 1000 lej, Hermansdörfer Allgemaine Sparkassa A. G. 1000 lej, Linda cukorgyár 300, Melissa 300, Aquilla Romana ség 200 lej. A gyűjtés élén azonban most is a kolozsvári zsidó menza lelkes és fáradhatatlan mentora, dr. Rosenthal Mór tejes szívvel áll, aki rendkívüli buzgalommal eddig már 80 ezer lejt gyűjtött ebben az évben a menza céljaira. Rosenthal érdemeiről már többször is számolt az Uj Kelet, mert valóban példabárád az a buzgalom, amellyel ez a szorgalmas zsidó filantrop a kolozsvári zsidó menza ügyét felkarolja.

Cikkünk hatására országsszerte gyűjtőakciók indultak. Besztercéről a következő adományok gyűltek össze a zsidó menza céljaira: dr. Halpez 300, dr. Elekes 200, Klein József 200, Kallus Lajosné 200, Pfeffermann H. 200, Biesenfeld Heisi 200, dr. Herczeg I. dr. Scherz. dr. Pauker, Peditch Salamon, dr. Ton Béla, Senensieb M., Hoffmann Jenő, Ruchmut I., Massler J., Nissbacher Andor 100-100 lej, Blau M., Schaffer N. 60-60 lej, özvegy Rosenfeldné, dr. Brecher József, dr. Balázs L., Horovitz P., Brecher Julia, Goldstein József és Weinberger Mihály 50-50 lej jel járultak hozzá az akcióhoz. Összesen 2820 lej. Eszerint a mai napig összesen 27.820 lej folyt be a kolozsvári zsidó menza céljaira. Remélhető, hogy a jövőben az érdeklődés nem lohadt le. Ezt bizonyítja az is, hogy az ország Nőegyletei felfigyeltek a menza hívó szavára és jótékony célú előadások keretében akarnak hozzájárulni a menza-akcióhoz. Eddig a gyulafehérvári, tasnádi, balázsfalvi és szamosújvári nőegyletek, illetőleg ifjúsági testületek mutatkoztak hajlandónak arra, hogy estélyek rendezésével támogassák a menzáért. Az akció további sorsáról az Uj Kelet részletesen fogja tájékoztatni az olvasókat és nyugtáznia a beérkezett összegeket.

A kolozsvári Román Opera szerződési tárgyalásokat folytat Sulivánnal a világhírű angol tenoristával, Kolozsvár művészi életének néhány hét óta ünnepe estjei John Sulivánnak, a nagy-szerű angol hőstenor-énekesnek fellépései, aki sorozatos szereplései alkalmával zsufolt házakat vonzott a román Operába. Az a lelkes ünneplés, amelyben Sulivánt a kolozsvári közönség részesítette, annyira megszerette az angol énekeset a kolozsvári színpadot, hogy az Opera igazgatóságának ajánlatára komoly tárgyalásokba lépett erre a szezonra való szerződés végett. Az Opea igazgatóságától nyert információk szerint minden remény megvan arra, hogy Sulivan elfogadja az Opera rendkívül előnyös ajánlatát és így Sulivan az idei szezonban a román Opera szerződött tagja lehet.

Szilveszter est a Ujságíróklubban. A kolozsvári kisebbségi újságírók klubja nagyszabású Szilveszteri mulatsággal kívánja emlékeztetni tenni az új esztendő beálltát. Jazzband, műsor, malacsorsolás, tánc és számos meglepetésben lesz részük azoknak, akik az újságíróknál várják meg az új esztendő hajnalát.

ANTON ROSENZWEIG
Cluj, Piata Mihai Viteazul 37-38.
Héber könyv, gyapjú- és sejtmentesek, valamint rituális cikkek nagykereskedése.
Nagyban és kicsinyben.
Alapítástól 1890-ben.

Mozibájló revolverharc Olmütz utcán a betörő és a rendőrség között.
Olmützből jelentik: A belváros egyik forgalmas utcáján tegnap fényes nappal betörést kíséreltek meg. A betörőt azonban meglepték munkájában és a rendőrség az ucca közönségével együtt üldözőbe vette. Ennek sikerült kezdetben egérutat nyerni azzal, hogy revolveréből az üldözők felé visszafőrdözött. Közben felfutott egy háromemeletes házba, onnan összekötött lepedőkön át leereszkedett egy pékiüzletbe és üldözői ellen tovább is revolverlövésekkel védekezett. Végül is az olmützi színház hallemestere odaugrott hozzá és a meg lehetőségetlenül viselkedő rendőrök bámulatára kicsavarta a revolvert a gonoszlelvő kezéből. A betörőt erre el fogták. Kiderült róla, hogy Schwartz József békéscsabai hírhedt gonoszlelvő, aki most is körözés alatt áll.

BRUTARIE SUTODE KATONA
TELEFON 90. C. VICTORIEI
1. sz. fiók: Str. Memorandului 25.
2. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 32.
3. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 17.
Ünnepi kalács, diós, mákos patkó, naponta 3-szor friss vajassütemény házhoz szállítva!

1. sz. fiók: Str. Memorandului 25.
2. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 32.
3. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 17.
Ünnepi kalács, diós, mákos patkó, naponta 3-szor friss vajassütemény házhoz szállítva!

— Rocketeller 37 millió frankot adományozott egyik brüsszeli gyermekmenhely javára. Brüsszelből jelentik: A Rocketeller-ajap 37 millió frankot utalt át Brüsszel városának a háboruban agyonlőtt Miss Edith Cavell emlékére építendő gyermekmenhely céljaira. Brüsszel városi tanácsa az óriási összeget a város halás köszönetének nyilvánítása mellett a kitűzött célra átvette.

Rádió, cillárok, égők, villanszerelés CONSTRUCTIO
Cluj, P. Unirii 37. Telefon: 83.

— Sorozatos betörések voltak Kolozsváron az utóbbi napokban. Az utóbbi napokban ismeretlen tettesek sorozatos betöréseket követtek el Kolozsváron. Hadadi György főtéri kereskedő Szentegyház uccáj lakásáról szerdán 60 ezer lej értékű ruhaneműt vittek el a betörők, mielőtt senki sem tartózkodott a lakásban. Ugyanaznap Pascan Pavel professzor Balcescu ucca 3 szám alatti lakását is meglátogatták a betörők, ahonnan 300 ezer lej értékű szőnyeget és ruhaneműt loptak el. A Lázár ucca 20 szám alatti a betörők Rozma Ferdinand bankhivatalnok lakását látogatták meg. Feltörték a szekrényeket s a lakásban lévő bőröndöket, majd a padláson szedték össze az értékebb ruhadarabokat, amelyekkel nyomtalannal eltűntek. A bankhivatalnok kára meghaladja a 100 ezer lejt. Dr. Erszényes Sámuel ügyvéd Király uccáj lakásán is betörés történt. A betörők azonban mankaja közben tetten érték. Kiderült róla, hogy Hodody Ádámmal hívják és már többször volt dolga a rendőrséggel. Hododyt az elmúlt év nyarán ugyancsak betörésért letróztatták és átkisérték az ügyészségre, ahol kihallgatása

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan feleljenek és arcukhoz találó keretet kapjanak.
Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, ezek sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklásszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejüket és arc szerint.
Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legregőbb szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletben összedíltott szemüveget céggyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul vézti és erről írásbeli garanciát vállal.
Azon biztos hiszbenben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátyás Fia
szaklásszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864

Értesítés!
A „Centrala“ szörmeüzlet árverésén az összes árut megvettem, u. m.: bundákat, bőroket, béléseket, melyeket minden elfogadható árban kiárusítok.
Naponként d. e. 10 órától 1-ig, d. u. 3 órától 7-ig.
A berendezés is e'adó.
Strada Vlahuta (v. Bolyai-ucca)
(A vízvezeték igazgatóságával szemben.)

Spirosal-olaj
külsőleg bedörzsölve és néhány Aspirin-tabletta, csakhamar megszüntetik a reumatikus fájdalmakat.
Minden gyógyszerháiban kaphatók.

után a nyitott ablakhoz rohant, felugrott az ablak párkányára s Biriescu ügyész felé kiáltva „Isten veje ügyész ur!” az első emeletről leugrott a Honvéd ucca kövezetére. Hodody Ádám egyébként jó családból származó kolozsvári fiatalember. Bankhivatalnok volt, de lezüllött, úgy hogy a család kitagadta. A rendőrségen azt vallotta, hogy éhezik és azért követte el a betörést. Kihallgatása után arra kérte Dreghiciu rendőrigazgatót a káthatóság nem teljesen normális fiatalember, hogy amennyiben azt akarja, hogy ne legyen tovább is dolga vele, lövesse főbe. A szerencsétlen sorsu betörőt átkisérték az ügyészségre.

— **Mesedélután.** Január elsején délután négy órai kezdettel a Magánalkalmazottak Egyesületének Farkas ucca 7 szám alatti helyiségében mesedélutántartanak. Rétely néni mesél a kicsinyeknek, Rimóczy Viola, az Opera baletnövendéke, Bereczky Edit és Magdus, a Magyar Színház gyermekszereplő táncokkal fogják szórakoztatni a közönséget. Sebestyén bácsi pedig babaszínházat rendez, érdekes vidám dolgokat fog bemutatni, amire ezután is meghívják a nagyközönséget. Belépődíj mindössze 10 lej.

Dr. Nosed's Syukas
szabad.
Ez a szívesen ismételt
szabad.
A szívesen ismételt
szabad.

butor
vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg. Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárat.
Büsendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
gyárak képviselete.
Híteképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

— **Emberi alkotások világrekordja.** Ernst Wettfritsch statisztikus érdekes kimutatást közöl most a világrekordokról. A világ legmagasabb felhőkarcolója a Woolworth Building, amely 284 méter magas és alapzata negyven méter mélyen rejtőzik a földben. A legnagyobb köbértelmu épület a csikágói Furniture Mart. A világ legmagasabb építménye még mindig a 300 méteres Eiffel-torony. A legnagyobb emlékműnek sokáig a newyorki kikötő előtt álló szabadság-szobor tekintették, amely 45 méter magas és a szobor fejében 40 ember fér el, fátylójában pedig, amelybe csigalépcső vezet, tízenhét ember található kényelmes helyet. Az emlékművek magassági rekordját azonban még sem a newyorki szabadság-szobor tartja, hanem a gizehi szifonsz, amelynek hossza 59 méter, arca pedig öt méter széles. Az amerikaiak most még nagyobb emlékművet építenek Robert Lee tábornok emlékére. Az emlékmű talpzata 250 méter magas lesz. A világ legnagyobb hídja a newyorki Brooklyn-híd, a világ leghosszabb esaternája a kínai Császár-esaterná. A legnagyobb területű városa pedig Berlin. A legnagyobb dóm a római Szent Péter-templom, amelynek építése 430 évig tartott és ezalatt a pápai trónon ötven pápa váltogatta egymást. A világ legnagyobb templomj orgonája a passai, amelynek 208 regisztrere van. A legnagyobb harang a japán Osaka városában van. Magassága nyolc méter, súlya pedig 140 tonna.

— **Száz sillingre ítélték Ferenc József deducakáját.** Bécsből jelentik: Windischgrätz Ferenc József herceg, Ferenc József deducakája, aki Erzsébet főhercegnének és Windischgrätz Ottó hercegnék fia, mint vádlott állott a törvénytörés előtt. A herceg egy kis vasúti állomáson vadászatról visszatérteben összeszólkkozott egy mérnökkel és a vita során pefonított. A mérnök nem tudott elégtételt venni, mert a vadászárság tagjai közbeléptek. A bíróság, miután a tanuvallomásokból kiderült, hogy a veszekedést a herceg kezdte, száz silling pénzbüntetésre ítélte Windischgrätz Ferenc Józsefet, akinek nincs önálló jövedelme, mindössze szüleitől kap havi ötszáz silling apánást. A pénzbüntetés nemfizetés esetén két napi elzárásra változik.

— **NE GYÓTORJUK GYERMEKEINKET CSUKAMAJOLAJAJ!** Adjunk helyette porlakut, csokoládézú Jamaltot.

— **A világ legnagyobb könyvtárai.** Amerikában vannak a világ legnagyobb könyvtárai és egyedül az Egyesült-Államokban összesen 2000 könyvtár van. Massachusettsben összesen 257, Newyorkban 146 könyvtárt tartanak fenn. Az ország legnagyobb könyvtára az ugynevezett Library Congress, a parlamenti könyvtár, amelyben több, mint 3 millió könyv van. A newyorki népkönyvtár kötetlének a száma is megközelíti a 3 milliót. Valószínű, hogy nincs még egy ország a földön, ahol annyi népkönyvtár volna, mint az Egyesült Államokban. Ezekről a könyvtárakról most készült el a statisztika, amely a könyvtárak és a könyvek óriási szaporodását mutatja. A legutóbbi népszámlálás alkalmával megállapították, hogy az Egyesült-Államok területén 15.297 hivatalos könyvtáros van.

— **A Titanic sajtóbemutatója.** Vasárnap délelőtt tízen órákor tartják meg az Uránia mozgószínházban a Titanic című film sajtóbemutatóját. A bemutatóra az újságíróigazolványok érvényesek.

Andricska János az énekes

(Cluj-Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány napos ünnepi vakáció után megélelünkült a kolozsvári rendőrség hófödte udvara: joggal tehetünk háf látogatást abban a reményben, hogy a rendőrségi riportok hemzsegni fognak a szenzációktól. Minden évben így volt ez: a karácsony utáni napon zsufolóság telt meg a rendőrségi fogda. Csak épen ebben az évben nem történt semmi karácsonykor. Még csak egy bicskázás, öngyilkosság avagy autókarambol sem szerepel a rendőrségi titkár sajtókönyvében. Ilyenformán kissé elgondolkozva lépeztünk le a lépcsőn: Valami csak történt ebben a városban? Az udvaron elfog az egyik komisszár.

— Van egy érdekes figurám, jöjjön, nézze meg.

A bünügyi osztály egyik irodájában huzódik meg az érdekes figura. Összevissza fódózott bekecsben, fején hatalmas báránysüveggel, állan lengő, szép fehér szakállal, derekán pedig egy széles parasztlövél, melyből különböző papírdarabok látszanak ki. Az érdekes figura alszik, miközben kezével a pad mellé állított hangszer nyakát szorongatja. A hangszerrel némi gondolkodás után megállapítottuk, hogy valaha gitár lehetett, de azon bizony az idő foga annyi notát pengethetett el már, hogy alig különböztethető meg egy egyszerű fatuskótól.

A komisszár felrizza az alvót és rákiált:

— Hé! Ébredj fel és mutakozz be szépen!

A gitár tulajdonosa felriad, ijedten néz körül, majd mosolyra enged kuszált, ezernyi ráncját és bemutatkozik.

— Andricska János vagyok, a költő és énekes.

Örültünk a szerencsének, bár még hasonló nevű kollégával nem volt alkalmunk találkozni Erdélyben. De Andricska János hamarosan részletes adatokat mond be, verseket szaval, ha szépen

megkérném énekelne is egy keveset és magát kísérné a gitáron.

— Kérem én vagyok a gitár Paganinije. Már száz év előtt tudtam gitározni, amikor Paganini a világon sem volt. És azonkívül verseket is írok, amit Paganini nem csinált. Tessék csak meghallgatni, így szól:

*Én vagyok a farkas,
aki emberek lábába harap.*

Mert zöld a fenyő...

Fekete hegyeken sétálok

Európa, Ázsia, Franciaország.

Már-már előkapja gitárját, hogy újabb alkotásával szórakoztasson, amikor megállítjuk, hogy a fenti strófát jegyzetünkbe diktálja.

— Le tetszik közölni? Igen, én már szerepeltem az újságokban. Newyorkban, amikor ott adtam koncertet. De ez nagyon régen volt.

Andricska János elmereng kissé és ködös agyában bizonyára olyan képek szaladgálnak, amelyek normális észjárásu embereknek régi emlékeknek nevezetnek. De hamarosan visszazökken a mába és elmotyogja halhatatlan versének utolsó három sorát:

Mert zöld a fenyő

Fekete hegyeken sétálok

Európa, Ázsia, Franciaország.

Ez Andricska János verse. Hogy mit sejt ezekben a sorokban Andricska János, azt senkisé tudja, a rendőrségi orvos sem, aki hiába próbálja Andricskától örültségének okát megtudni. Itt találták meg Kolozsváron tegnap éjjel és ha be nem hozták volna a rendőrségi fogdába, jégge fagyott volna a hideg decemberi éjszakán. Faluról-falura járkál, kuszált verseket énekel és gitárját ropant szomorúan pengeti. Most is, ölebeveszi az összefagyott törött, ütött-kopott harcszert és végigfuttatja rajta ujjait. Félhangosan énekel hozzá.

Európa, Ázsia, Franciaország...
Aztán önkénytelenül leveszi süvegét és felém nyújtja...

— **Eljegyzés** Stern Rózsikát Árpás-tóról eljegyezte Brecher Simon Sándor-georgiu-Bái. Minden külön értesítés helyett.

— **Közgyűlési meghívó.** Az Árvagondozó helyi csoportja 1929. január 6-án fél 4 órai kezdettel tartja rendes évi közgyűlését a Neolog iskola nagytermében (Calea Reg. Ferdinand No. 54), melyre t. tagjait, valamint más érdeklődőket ezuton tisztelettel meghívja. Az Árvagondozó cluji helyi csoportjának elnöksége. Dr. Leitner.

Biztos hatásu, enyhe hashajtó a Purgen (Purgó)-Bayer

— **Karácsonyi ajándékok a rendőrprefektúrán.** Szokatlan meglepetésben volt része karácsony alkalmával a rendőrprefektúra tisztviselői karának, vala mint a rendőrtiszteknek és a rendőrlégenységnek. Eddig szokásos volt, hogy a kolozsvári kereskedők karácsony alkalmával ünnepi ajándékban részesültek a rendőrség közegeit. Az ajándékokat azonban ezideig soha sem osztották szét igazságosan s az alantasabb közegek nem kapták meg az őket megillető tárgyakat. Ezzalal először került kiosztásra az alantasabb közegek között is a kereskedők karácsonyi ajándéka, úgy hogy még a legkisebb rangú rendőrlégeny is legalább 500 lej értékű ajándékot kapott.

Halló 477!

Halló 477!

Ne fázzon!

Prima kaőrájú, száraz, kemény hasbőfát kap házhoz szállítva 1350 lejért ölenként és q-ként aprítva 90 lejért. Gyertyán, hantott, búkk, tölgy és csertűzifát legolcsóbban szerezhethet be.

Rimóczi & Balázs

fatelepen, Gyufagyár-ucca 13 (Antrepozite Banca Generala)

Gyors és pontos kiszolgálás! Tegyen próbarendelést!

— **Sómer-avatás.** Szombaton, december 29-én este félkilenc órákor tartják a kolozsvári sómerok rövid műsor keretében a Maksivák és Gurok avató ünnepét. Az ünnepség a kolozsvári kongresszusi hitközség Ferdinand király uti helyiségében fog lezajlani. A avatóbeszédet Schwartz Miksa parancsnok fogja megtartani. Érdeklődőket szívesen lát a vezetőség.

— **Ausztriában enyhe, esős idő van.** Bécsből jelentik: Az erős hideget egész Ausztria területén enyhébb időjárás váltotta föl. esőzésekkel és olvadással. A hőmérséklet még az alpesi régiókban is a pár nap előtti 20—25 fokról a fagypontra körüli hőmérsékre emelkedett föl. Nyugatausztriában egyes helyeken az erősen megduzzadt hegyi folyók áradásától lehet tartani, melyek közül az Etsch és a Salzach máris olyan magasságot értek el, amelyre téli időben még alig volt példa.

— **Disznóölökéssel agyonszurta a feleségét, azután öngyilkosságot követett el.** Budapestről jelentik: Topita Mátyás gépész tegnap hosszas civódás után disznóölökéssel agyonszurta a feleségét, aki kitántorgott az udvarra, még néhány sikoltott és holtan esett össze. Topita Mátyás ezután saját magát szurta nyakán a késsel s mikor a mentők odaértek, már annyi vért vesztett, hogy eszméletlenül szállították a kórházba.

Művészi Blondel keretek!

Elvállalunk kézimunkák megfirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként állandó Somigai Mihály Cím. Strada kiállítás. Iuliu Maniu 7. sz.

LITHYNIA Gyógyvíz!

Ü Faptamási ásványvíz

Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csu- bantalmak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA viztelítő-üzem, — Cluj, Calea Regele Ferdinand

Üzleti könyvek raktárról mindenféle kivételben hitelsítve beszerezhetők

BOROS papirkereskedésben CLUJ. Telefon 10-83.

Palesztinai legfinomabb fajborokat

— de olcsóbbakat is — eredeti üvegekben csomagolva, valamint a lesgzigorubb rituális szabályok szerint készített pászkát

מטות ארץ ישראל אפרו למחרת מן המחרת

— a palesztinai főrabbinátus Hechser-jével szállít eredeti egy kilogrammos csomagokban bármily kis mennyiséget: „Hamizrach” palesztinai termékek és műipari cikkek behozatali irodája. Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10. Kérjük a megrendelni óhajtókat, hogy megrendeléseiket minél előbb küldjék be, hogy a szállítás a kellő időben megtörténhessék.

Motió: Erez Jisrael bora elhozza neked a Galutba a Karmel balzsamos illatát. Erez Jisrael pászkája elhozza neked a Galutba az Émek zamatait és a széder szent estéjén ölelkezik lelked felszabadult tisztvéreiddel, akik az ország felszabadításának fenséges munkáját végzik. Így, csak így valószínűleg meg „a Zóman chérutenu” — a szabadság ünnepének igazi megünneplését.

N

1 m. C
1 m. p
1 m. n
1 m. s
1 m. f
1 m. v
1 m. n
1 m. l
1 vég

Ujévi

Nag

Jun
gre
Weiz
amer

Berlin, dec
össze Berlin
zet végrela
haligassa We
ját az amerik
Jewish A
folytatott u
mint hogy m
egyéb aktua
Weizmann n
son ismerttet
tak kongress
valamint a k
fietés bizotts
sokról, amely
mann az Akt
te! azt a
Louis Marsc
Cionista Vilá
zalaíra. Tud
Aktions Com
vös viták ut
amerikai zsid
küldött szak
bizonyos mó
tekinthetők a
nek, illetve
zsidóság egy
felépítésében

A Marsh

Az amerika
nista Világs
ján leszürt er
shall-memora
mlután megá
bizottság refe
zisnak tekint
rint módosít
pításokat tar
politika, a te
kaskérdés és
ben. Ezek a
képen hangz
1. Az, hogy
böl Palesztin
gyon egészsé
Mindamellét
gezni, hogy
wisn Agency
met Lőjiszrác

a megvett
Nemzeti A
könyveve
nep olideg

Itt abból az e

NAGY UJÉVI VÁSÁRI

1 m. Opál batizt minden színben	L	29.-
1 m prima tenniszflanel	"	33.-
1 m. mosó delain	"	29.-
1 m. seffir férfiingre	"	39.-
1 m. francia crepp, pongyolára	"	39.-
1 m. velour flanel pasztel színekben	"	48.-
1 m. mintás céna barchet	"	49.-
1 m. 145 cm. széles lepedővászon	"	88.-
1 vég 10 méteres prima mosottvászon	"	290.-

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyruházában Cluj.

Szőnyegek, függönyök, butor-
szövetek, diványtakarók óriási
választékban.

1 m. prima vászon fehérneműre	"	39.-
1 ruhára való bársony minden színben	"	235.-
1 női ruhára való mintásszövet barchet	"	135.-
1 férfi ingre való seffir 3 méter	"	117.-
1 m. tiszta selyem francia crep de schin pasztel színekben	"	550.-
1 6 szem. kávésgarnitúr 6 szalvétával	"	250.-
1 férfiruhára való 140 cm. széles szövet complett hozzávalóval	"	1290.-

Ujévi ajándéku! egy ruhára való kelmet adok minden vevőnek, aki 1000 leis készpénzvásárlást eszközöl.
Fenti kedvezmény vidéki utánvételes megrendelésekre is érvényes!

Nagy maradékvásár!

Nagy maradékvásár!

Juniusra összehívják a cionista világkongresszust a Jewish Agency kibővítésére

Weizmann Chaim beszámolt az Aktions Comité berlini ülésén az amerikai zsidósággal létrejött újabb megállapodásról. Mit tartalmaz a Marshall-memorandum?

Berlin, dec. 28. December 20-án ült össze Berlinben a Cionista Világszervezet végrehajtóbizottsága, hogy meghallgassa Weizmann Chaim beszámolóját az amerikai nemcionista zsidósággal a Jewish Agency kibővítése ügyében folytatott újabb tárgyalásokról, valamint hogy megvitassa a zsidó nép egyéb aktuális problémáit. Az ülést Weizmann nyitotta meg, aki részletesen ismertette az amerikai nemcionisták kongresszusán történt eseményeket, valamint a kongresszus által kiküldött határozatokkal folytatott tárgyalásokról, amelyek eredményeképpen Weizmann az Aktions Comité elé terjesztette azt a memorandumot, amelyet Louis Marshall írt alá válaszképpen a Cionista Világszervezet júliusi határozataira. Tudvalevő ugyanis, hogy az Aktions Comité júliusi ülésén igen heves viták után elhatározták, hogy az amerikai zsidóság által Palesztinába küldött szakértői bizottság javaslatai bizonyos módosításokkal csak bázisul tekinthetők a Jewish Agency kiépítéséhez, illetve a cionista és nemcionista zsidóság együttműködésének Palesztina felépítésében.

A Marshall memorandum

Az amerikai hetes bizottság és a Cionista Világszervezet tárgyalásai alapján leszürt eredmények foglalatosa a Marshall-memorandum. A memorandum, miután megállapítja, hogy a szakértői bizottság referátuma csak ideiglenes bázisnak tekinthető, amely szükség szerint módosítható, igen fontos megállapításokat tartalmaz a palesztinai földpolitika, a telepítés, bevándorlás, munkakérdés és a héber nyelv tekintetében. Ezek a határozatok a következőképpen hangzanak:

1. Az, hogy a Jewish Agency pénzéből Palesztinában földet vásároljon, nagyon egészséges politikának tekinthető. Mindamellett nyomatékosan le kell szögezni, hogy ezeket a területeket a Jewish Agency utasítására a Keren Kajemot Lőjiszfáel szerzi meg és

a megvett föld tulajdonjoga a Zsidó Nemzeti Alap nevére lesz telek-könyvezve, hogy ezáltal a zsidó nép elidegeníthetetlen tulajdonává váljon.

Itt abból az elgondolásból kell kiindulni,

hogy azokat a feltételeket, amelyek mellett a Keren Kajemot az így birtokba kerülő földeket felhasználni, bérebeadni, elfoglalni, vagy más személy, társaság, vagy testület részére átadni akarja, előzőleg a Jewish Agencynek kell helybenhagynia és elismernie. Ugyancsak a Jewish Agency előzetes hozzájárulása szükséges bármilyen változtatáshoz, vagy módosításhoz, amelyet ebben a tekintetben valaha eszközölni fognak. Ezeknek a rendszabályoknak a célját nem szabad arra magyarázni, mintha ezekkel az volna a szándék, hogy a magántőkével történő földvásárlást korlátozzák, amíg a földvásárlás nem áll spekulációs célok szolgálatában és nem jelent barátságtalan aktust a Keren Kajemot, vagy a Jewish Agency terveivel szemben.

A Jewish Agencynek jogában lesz anyagi erejének egy részét valamely létező, vagy a jövőben alapítandó társaság részvényeibe, kötvényeibe, vagy más értékpapíraiba fektetni, hogy ezáltal megkönyvítsa magánosok részére a földvásárlást Palesztinában.

A fenti intézkedések nem értelmezhetők olyanformán sem, hogy azok egy olyan politika megvalósítását akarják akadályozni, amelyet a Jewish Agencynek joga van inaugurálni azok támogatására, akik saját vagyonukkal akarnak letelepedni, olyan módokat és felületeket mellett, amelyek az itt lefektetett alapvető politikával nincsenek ellentétben.

2. Anélkül, hogy Palesztina jövőbeli telepítési formáját (mosav, kvuca, vagy más forma) előre meghatározzák, a Jewish Agency döntésére kell bízni azt, hogy valamely javasolt telepítési, vagy kolonizációs terv megvalósítható-e, még pedig mielőtt az Agency felügyelete alatt álló anyagi eszközökből valamely meghatározott telepnek, vagy koloniatnak bármit is kiutálnának.

Bevándorlás, munkásügy, hebraizáció

3. Ami a zsidóknak Palesztinába való bevándorlását illeti, világos, hogy azt úgy a Jewish Agencynek, mint a palesztinai kormányának a legszélesebb lehetőségek keretén belül és a Joint Pa-

lestine Survey Commission javaslatában lefektetett alapelvekkel egyetértésben támogatnia és megkönyvitenie kell. Ebben a tekintetben úgy a munkásbevándorlók, mint a saját vagyonukkal bevándorlók egyformán jönnek figyelembe.

4. Minden munkánál és vállalkozásnál, amelyet a Jewish Agency kezdeményez vagy támogat, zsidó munkásokat kell alkalmazni.

5. A héber nyelvet és a zsidó kultúrát támogatni kell.

Weizmann pontról-pontra megvilágította a Marshall-memorandum szövegét és annak a véleményének adott kifejezést, hogy az újabb tárgyalások eredménye kielégítőnek mondható. Felolvassa azt a levelet, amelyben Ussischkin gratulál neki az eredményhez és a Marshall-memorandumnak a Keren Kajemotre vonatkozó részét megfelelőnek tartja. Ennek alapján Weizmann azt javasolja, hogy

ezek után meg kell teremteni a Jewish Agency egyéb előfeltételeit is, mindenképp pedig biztosítani kell hat ország nemcionista zsidóságának részvételét.

Azt hiszi, hogy a legközelebbi cionista kongresszust már 1929 júniusában kell összehívni, hogy összekapcsolható lehessen a Jewish Agency tanácsának első ülésével. Végül azt fejtegette Weizmann, hogy a Jewish Agency kibővítésével nemcsak a Keren Hajjeszod bevételei fognak lényegesen emelkedni, hanem egy új gyarmatosítási bank is jön létre, de legnagyobb jelentősége a Jewish Agency kibővítésének mégis abban lesz, hogy ezáltal hatalmas lépéssel jutunk előre a világ zsidóságának a Palesztina-munka érdekében való egyesítésében, ami a cionizmus alapvető célja volt mindig. Azzal a kijelentéssel,

hogy a Cionista Világszervezet természetesen továbbra is megmarad a Palesztina-mozgalom hajtóerejének.

Weizmann a Marshall-memorandum elfogadását ajánlja, hogy az Agency kibővítéséhez szükséges további lépéseket meg lehessen kezdeni.

Megkezdődik a vita

Weizmann nagyhatású beszéde után Nachum Sokolow méltatta a Jewish Agency jelentőségét, majd Grossmann londoni revizionista interpellációja után kezdetét vette az általános vita. Az első szónok Jizchak Grünbaum lengyel parlamenti képviselő volt, aki attól fél, hogy a Jewish Agency kibővítése következtében a diaszporában elfog lanyhulni a zsidó nemzeti mozgalom. Ezzel szemben Lewitte varsói delegátus épen a Palesztina-munka újabb föllendülésétől várja a góluşzbefti összes nemzeti erők szükséges konszolidációját.

A Marshall-memorandum vajamennyi feltételét abszolút elfogadhatónak találja

minden ellenvetés nélkül, mert mindkét részről a legnagyobb jóakarattal kell a munkát megkezdeni. Rubaschow poalcionista szerint a memorandumnak a telepítési formákra vonatkozó része egyáltalában nem megnyugtató, mert nem bizza a telepesek szabad választására a település szociális formáját. Követeli az amerikai zsidó munkásság bevonását is a Jewish Agencybe. Naiditsch párisi delegátus Grünbaummal polemizál és rámutat arra, hogy a Balfour-deklaráció révén sok nemcionistát sikerült megnyerni a nemzeti munkának, viszont ugyanakkor voltak cionisták, akik a nemzeti munka ellenzői voltak. Lichtheim revizionista szerint a Keren Kajemotre vonatkozó ponton kívül a Marshall-memorandum egyáltalában nem elégíti ki az Aktions Comité júliusi követeléseit, habár azokat a magarszéről teljesíthetetleneknek találja. Attól fél, hogy a Jewish Agency nem lesz élő szervezet, ha annak két csoportja kötött marsrutával ül le tárgyalni. Dr. Reich is szembeszáll Grünbaum pszichológiai fejtegetéseivel és a

berlini cionista párttanács határozatából köszönetet és elismerést szavaz Weizmannak.

Coralnik dr. newyorki delegátus megállapítja, hogy a Palesztina-munka tekintetében cionisták és nemcionisták között semmiféle elháríthatatlan különbség nincsen és így a döntés újabb elhalasztása csak veszéllyel járhat. Farbstein mizrachista, bár ezelőtt mindig voltak megfontolásai a Jewish Agency kibővítése tekintetében, az amerikai események után ő is elfogadásra ajánlja a Marshall-memorandumot.

Hirdessen az Uj Keletben

Közgazdaság

Több német és osztrák pénzügyi intézet és egy nagy angol iparvállalat fiókot nyit Bukarestben

A külföldi tőke fokozatosan visszanyeri bizalmát Románia iránt

(Bucuresti-Bukarest, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi tőke bizalma egyre fokozottabb mértékben kezd helyreállani a román piac iránt. Ennek örövendetes jele az a komoly forrásból származó értesülésünk, hogy a németországi D-bankok, több osztrák pénzügyi intézet, azonkívül pedig egy európai tekintélyű londoni iparvállalat fiókot készült felállítani a legközelebbi időn belül Romániában. Ezzel párhuzamosan számos külföldi bank üzleti kapcsolatokat keres a nagyobb romániai pénzügyi intézetekkel.

Karácsony két napja alatt több német és osztrák nagybank képviselője járt Bukarestben, ahol felvették, illetve folytatták a már megkezdett tárgyalásokat a főváros vezető pénzügyi személyiségeivel. A tárgyalások során a külföldi pénzemberek leszögezték, hogy az új kormány által hirdetett demokratikus és törvényes rezsim következtében a külföld vissza fogja nyerni Románia iránti bizalmát és részt fog venni az ország gazdasági feladatainak megoldásában, úgy az állami, mint a magánkezelés terén.

Nagy mezőgazdasági hitelintézet létesítését tervezik az erdélyi piacon. Beavatott helyen kapott információk szerint Kolozsváron hatalmas mezőgazdasági pénzügyi intézet alapítása van folyamatban. Az új intézet az erdélyi kisgazdák hiteligényeinek kielégítésére fog szolgálni, a kisajátítás során szerzett földbirtokok megfelelő kihasználása érdekében. Az erdélyi kisbirtokosok hitelintézete rövidesen nyilvánosságra fogja hozni programját.

December 30-án az összes üzletek zárva maradnak. Ezzel kapcsolatban a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elismerését fejezi ki az összes kereskedőcégeknek azért, hogy szigorúan alkalmazkodtak a munkügyi minisztérium azon rendelkezéséhez, amelynek értelmében a kötelező karácsonyi munkaszünetnek karácsony előtti vasárnapon történt felfüggesztése ellenében az ünnep harmadnapján zárva tartották üzleteiket.

Három napig a pénzügyigazgatóság nem fogad el befizetéseket. A kolozsvári pénzügyigazgatóság ma hirdetményt tett közlé, amelyben közli az érdekeltekkel, hogy december 29-én, 30-án és 31-én a pénzügyigazgatóság nem fogad el befizetéseket. Ezt az intézkedést a folyamatban lévő évzárati munkálatokkal indokolja a pénzügyigazgatóság.

Vasárnap zárva kell tartani az üzleteket. Tudvalevő, hogy a karácsonyi záróakciók rendezésekor a kormány olyan értelmű intézkedést adott ki, hogy december 23-ikán és 30-ikán, két vasárnapon, az üzletek nyitva tarthatók. A karácsony előtti vasárnapon Kolozsváron az üzletek nyitottak is, most azonban a munkügyi minisztériumtól újabb rendelet érkezett, amely szerint az új év előtti vasárnapon be kell tartani a szokásos munkaszünetet, vagyis de-

Hirdessen az Uj Keletben

Aki nem ismeri a

Mártonffy Testvérek & Co

szücsáru és szövetkabát áruházának a szolid és olcsó kiszolgálását, az győződ-jék meg most az újévi nagyvásár alkalmával, hol a szezon tulhala-dása miatt minden áru nagyon olcsón lesz kiárusítva.

Legszebb újévi ajándékot csak itt vásárolhat!

Színház - Művészet

A színházi iroda közleményei:

Az utolsó Verebely lány. Minden kü-lön ajánlás és reklámharang nélkül egyszerűen jelenti a színház igazgató-sága, hogy szombaton este félkilenc-kor van az Utolsó Verebely lány című világsikerű aratót foperetle újdonság-nak a premiéreje. Második előadás: vasárnap este (bérletszünetben). Harmadik előadás: kedden, újév estéjén. Negyedik előadás: szerdán. Ötödik előadás: csütörtökön. Hatodik előadás: pénteken este. Hetedik előadás: a jövő szombaton este. Nyolcadik előadás: a jövő vasárnap este. Jegyekről tanácsos előre gondoskodni.

Szombaton délután és vasárnap dél-eltől: Koldus és királyfi — Lubinszky Tiborral. A jó gyermekek öröme és ked-vét szolgálja a magyar színház szombaton délután és vasárnap délelőtt. Mark Twain tanulmányos (mélyen megható, gyönyörű meséjét a Koldus és királyfi fogják filmen vetíteni. A filmet a leghíresebb amerikai rendező: Korda Sándor rendezte. Ezenkívül kis egy-felvételös tréfák fogják a gyermekeket szórakoztatni. Előadás kezdete: szombaton délután fél negykor és fél hatkor. Helyárak: 20 és 10 lei. Vasárnap délelőtti előadás kezdete 11 óra. Helyárak: 15 és 10 lei.

Szerettek — olcsó helyárakkal. Vasárnap délután félhárom órakor a legmu-ltatságosabb, legszínesebb és legképrá-zalatosabb párisi operette-revü-újdonság a Szerettek — kerül színre, olcsó hely-árakkal, a főszerepekben Kondor Ibo-lyával, Betegh Béával, Kun Magdával, Kőszegi Margittal, Tompa Bélával, és Ihász Aladással. á n

Ki akar mozi-színész, vagy mozi-színész lenni? A színház hétfő esti ka-baré-előadásának egyik vonzó és kiemel-kedően érdekes eseménye lesz a választás. A kabaré keretében mindenki aki mozi-színész vagy mozi-színész akar lenni, a nézőtérrel felmegy a színpadra, ahol egy szakértő bizottság fogja a ter-métre és arca legalkalmasabbakat ki-választani. A nyertesekről a Potofilum a színház költségére próbafelvételeket fog eszközölni s ezeket a felvételeket kiküldi Hollywoodba. Lehet tehát, hogy a hétfői Sylvester-esté egy fényes mozi színésznek lesz a kiinduló állomása.

Ki akar sorsjegy nélkül eleven újévi ma-lacot nyerni? A színház hétfő esti Syl-vesteri előadásán a színpadról 10 eleven malacot fognak kisorsolni a közönség körében. Sorsjegy nincs. Mindenki a megváltott jegye révén résztvevő a sor-solásban s szerencsés esetben eleven újévi malacot vihet haza.

Mivel fogja szórakoztatni a színház a sylvesteri közönséget? Hétfő este 9 órakor kezdődik a színház Sylvester es-téje smár éjfél előtt fog véget érni, hogy senkit se zavarjon másirányú program-jában. Kétünő! egyfelvonásos darabok (A csempész. Mit jársz meztelenül. Né-ma asszony) új magánszámok, tréfák. ötletek fogják a közönséget; szórakoz-tatni s felejthetlenné tenni a színház Sylvesterét.

Vasárnap 6 órakor: Eltörött a hege-düm. Pont 6 órakor kezdődik vasárnap az Eltörött a hegedüm 8-ik előadása. Főszereplők: Karácsonyi Ily, Betegh Bé-bi, Kun Magha, Sólyom Győző, Tompa Béla, Ihász Aladár, Lovéy Leó, Rét-hely Ödön. — Körösi Dudas és teljes ze-nekara is résztvevő az Eltörött a hege-düm vasárnap délutáni előadásán.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. CLUJ, PIATA UNIRII 7. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkés 85 millió lei.

Affiliált intézetei: Tordaanyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Enge-délyezett devizahely. Arurak'arai a vasut mellett. Betéteket elfogad

Késműves, orvosi műszerész, nikkelező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám.

Acélárkúkülönlegességek raktára, kocsisolyák gyári árban, nagy választékban. Saktorkák, konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva

Oradea, str. Nicolai Iorga 19.

Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményű bubi, transz-parókat formafő, poschtise

Hat hónapos villanyos ondoifálás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10**

Bányai szilvat ki önként 22, mogyorót 28, nemes aszalt kórtét 20 lejért szállít utánvétel, frankózza, vasuttal különként 3, postával 10 lejtel drágább. Roóz Teufi de sus Balamare. 1442

Intelligente Dame perfect in der deutschen Sprache, Maschin schrift und Stenographie sucht entsprechenden Posten. Adresse: Witwe Iren Hirschul, Cal. Regele Ferdinand 89.

Két szoba konyhás kátsal Desen, a családtól elhalálózása miatt, több évre bérbeadó ház. Bővebbet ezen lap dési meg-ajánlatjánál, Singer Zoltán urnál Des.

Ugynököket és in-asszánusokat felvesz a Singer varrógép ési lerakata.

Kitanult textilkereskedő és mérlegképes könyvelő, szombat be-tartásával, február el-sejére állást keres. — Czives ajánlatokat „Megbízható” jellegre a kiadóba kér. 1444

Egyetemi halgató keres teljes ellátást ortodox háznál. Cim: Fisch Emanuel Násáud

Eladó nagy házas-telek kerttel, közel a belvároshoz, alkalmas gyártelepnek, raktár-nak. Cim a kiadóban.

Hetedik gimnázista, jó tanuló, perfect román-német, diákok tanítását vállalja. Ci-met a kiadóba kér.

Nagy raktárkészlet miatt elárusít filz, bársony, Velour és es Soie kalapokat 150 lejtel, beret sapkák 80 lejtel.

Hecht

kalapüzem Cluj, C. Reg. Ferdinand 80. Dej, Calea Traian 9. Női és férfi kalapokat fest, formál és tisztít szaksze-rűen és jótányosan.

Perfect zsidó sza-kácsnő kerestetik elő-kező reggeli csaldhoz. Ajánlatok Samovits Toplita címre külden-dök. 1441

Figyelem!

Ajánlok Erdély-szerte elismert tisztán kezelt és frissen olvasztott

libassirt, libabórt és füstölt húst

5 kg.-tól fejtebb, a legolcsóbb napi ár mellett.

Friedmann M., Oradea Nagypiac-tér 11. sz.

Román, magyar, né-met nyelvet beszéző könyv- és papirkereskedő azonnal felvétetik. — Irásbeli ajánlatok „jó meg-jelenés” jellegre a ki-adóba. 1430

Fiatal párnak szép butorozott szoba azon-nal kiadó. Poláknál, Nagyszamos-u. 12.

